

Marleen en Walter Onderdonck: 'Goed karakter in fokkerijdoelstelling verankerd'

Na sterkoe Ertabana is de stier Sjaka-zoeloe de nieuwe trots op fokbedrijf Van 't Zwaanhof. Architecten van dit fokkerijsucces zijn Walter en Marleen Onderdonck uit het Zeeuwse Eede.

Walter (53) en Marleen (50) Onderdonck: een Vlaams-Nederlandse combinatie langs de smokkelroute in het Zeeuwse Eede, op een steenworp van de Belgische grens nabij Aardenburg. Toen ze in 1974 trouwden hadden ze geen enkele dikbil lopen op het gemengde rundvee-akkerbouwbedrijf, wel een paard, acht melkkoeien, acht zeugen en nog wat zwartbontvee. 'Maar eigenlijk wilden we allebei vleesvee fokken', zegt Marleen. 'We kochten twee super dikbilvaarzen op de markt in Den Bosch. Na drie maanden waren het nog maar gewone donders, een beetje beter dan zwartbont, maar met rost en blauw haar.' Het echtpaar zette door en kocht links en rechts wat vrouwelijke dikbilkalpjes aan. Walter: 'We hebben het geluk gehad dat er hier altijd veel vaarskalveren werden geboren, zodat de veestapel goed aangroeide met eigen materiaal.'

Sjaka-zoeloe wijzigt reputatie
Het vertrekpunt van de 'Van 't Zwaanhof'-fokkerij ligt bij de aankoop van donorkoe Elise van de Bomloze Put (v. Beaujolais) van fokker Paul Vereecke uit Watervliet. 'Uit haar embryo's werden tal van goede dikbilkalveren geboren die gretig afzet vonden', verhaalt Walter Onderdonck. 'En omdat de kopers er ook graag "papieren" bij hadden, zijn we met

Walter Onderdonck: 'Ko eien moet je opvoeden'

Koning Sjaka-zoeloe

de stamboekwerking gestart.' Nadien werden enkele embryo's van If de Focant aangekocht, waaruit nu de oudste koeien van elf en dertien jaar oud op het hof rondlopen. 'Als ze goed zijn, mogen ze bij ons lang blijven', zegt de fokker. In 1997 nam het echtpaar voor het eerst deel aan een lokale keuring en mochten enkele dieren meteen door naar de nationale in Den Bosch. 'Sindsdien zijn we nooit meer zonder een beker naar huis gekomen,' vertelt Walter Onderdonck met enige trots, 'en zijn we kritischer gaan fokken.' Een nieuw tijdperk deed in Eede zijn intrede met de aankoop van een draagmoeder met een embryo van Rêveuse de Roupage, kampioenskie te Doornik. Hieruit zag Ertabana (v. Artaban) het daglicht. 'Geen bijzonder kalpje bij de geboorte', herinnert de fokker zich. Maar Ertabana

schopte het later wel tot nationaal kampioene in Den Bosch. Haar Osbornedochter, Barbera van 't Zwaanhof, trad in haar voetsporen: ook zij werd nationaal kampioene en werd in 2002 verkozen tot beste Nederlands gefokte witblauwe. Maar de reputatie van Van 't Zwaanhof als fokkerij van vrouwelijke dieren kreeg een nieuwe wending met de komst van Sjaka-zoeloe en Mozes, beide zonen van Ertabana. Ze zijn de huidige trots van Walter en Marleen Onderdonck. 'We ontleenden de naam Sjaka-zoeloe aan een personage dat ons altijd is bijgebleven,' vertelt Marleen lachend, 'een zwarte leider, koning van de zoeloes en kopman uit een televisiefeuilleton.' 'Op twee jaar woog Sjaka-zoeloe mager 730 kilogram', geeft Walter aan, wijzend naar de stier die rustig in de winterse weide rondloopt met enkele vaarzen. Met

zijn puur vleestype, correct beenwerk en de opperbste vleesexpressie in de achterhand werd de Despotezoon provinciaal kampioen in Oostburg en kreeg 1a in Utrecht in 2004. 'We misten net het reservekampioenschap te Utrecht.' De fokker schudt nog ongelovig het hoofd. Het vertrouwen van de veehouder in de fokkracht van Ertabana en haar zoon is zo groot dan hij hem gaat inzetten op al zijn vaarzen. 'Tot dan werkten we steeds honderd procent met KI,' geeft hij aan, 'maar Sjaka-zoeloe beantwoordt nu precies aan onze selectie-objectieven van groot, gewicht, bescpiering en rustig karakter.' Met Barbera, Mozes en Sjaka-zoeloe is het tijdperk van Ertabana nog lang niet afgesloten. De zesjarige koe is drachtig van Fulgurant de Monplaisir (v. Jacobin d'Once) en kalft binnen enkele weken af. Te

Eede wacht men met spanning op de nieuwe Ertabanatelg.

Lagekostenbedrijf
't Zwaanhof is zo'n 52 hectare groot en telt 220 dieren voor ongeveer 75 kalvingen per jaar. Het bedrijf bestaat uit 20 hectare graas- en maaiweiden en 30 hectare suikerbieten, aardappelen, graszaad, bruine bonen, maïs en uien. 'Met de aardappelen, de C-bieten, de bijproducten, zoals bruinebonenstro en suikerbietkopjes, en wat krachtvoer à 19 procent ruw eiwit kunnen we de reformekoeien op vier tot vijf maanden hier goed én goedkoop afmesten', verklaart Onderdonck, die het geslacht gewicht op 550 tot 600 kilogram schat. 'Bovendien weet je wat je voedert.' De conditie van het fokvee op stal wordt graag schraal gehouden. 'We willen geen vette dieren', stelt Walter Onderdonck.

Boven: Falco-nakomelingen van Ertabana
Links: de tweejarige Sjaka-zoeloe (Despote x Ertabana)

'Dat is niet goed voor hun gezondheid en het kost alleen maar geld.' De lagekosten-gedachte vindt men ook terug in de stalinrichtingen. Verticaal geplaatste spoorwegleggers met daartussen een vangrail als schoftboom vormen de groepsboxen. De boxtussenschotten bestaan eenvoudigweg uit balken die aan weidepalen zijn vastgebonden met koorden die snel, gemakkelijk en altijd weg te nemen zijn. De boxen worden in de winter tweemaal uitgemest met een kraan. 'De kraan doet ook dienst om het voer uit te kuilen en te vervoederen', legt de veehouder uit. 'Er is geen kuilvoersnijder op dit bedrijf. Zonder kraan stop ik met boeren.'

Geen zwanenzang
In de paardenwereld is Walter Onderdonck eveneens goed thuis. De nationaal kampioene Agribex 2004 bij de Brabantse trekpaarden, Jessica van 't Zwaanhof, is van zijn hand. Net als bij de runderen legt de Zeeuw in deze tak van sport dezelfde filosofie aan de dag: dieren moet je opvoeden. 'Paarden én koeien moeten luisteren', luidt het uit de mond van de rundveehouder. De daad bij het woord voegend stapt de man in een ingestrooide groepsbox en aait enkele dieren uit het rustige veekoppel. 'Osborne mag dan wel kwaliteit doorfokken, bij ons bracht hij wat te veel pit in de dieren', vervolgt Onderdonck. 'Ik wens rustige dieren te fokken, dieren met een goed karakter. Hier moeten we de dieren nooit vastzetten om bijvoorbeeld te scheren. Daarom ook houden we geen hond; die zaait te veel onrust.' Ja, op het boeren erf heerst een aangename rust met een prettige achtergrondmuziek die over het gehele bedrijf te horen is. En met zoon John als opvolger is 'de zwanenzang' zeker nog niet ten einde.

Guy Nantier